

Udsendt: 15. september 2026

Referat af bestyrelsens 14. møde

Tirsdag den 8. september 2026 kl. 16.00 til 18.00.

Sted: Nationalparksekretariatet

DAGSORDEN

Beslutning

- 14.1 Godkendelse af dagsorden
- 14.2 Kriterier for udvælgelse af naturprojekter
- 14.3 Ny natur på Kildebækgård
- 14.4 Naturnationalpark Bidstrup - høringsvar
- 14.5 Roskilde Fjord Alliancen

Orientering

- 14.5 Økonomisk status – prognose
- 14.7 Status for implementering af Nationalparkplan 2024-2029
- 14.8 Forslag til Finanslov 2027
- 14.9 Ansøgning om Novo Nordisk Fond-pulje til natur på private jorde
- 14.10 Ledreborg Landskabslaboratorie
- 14.11 Inddragelse af børn og unge i planlægningen af fremtidens landskaber
- 14.12 Formanden orienterer
- 14.13 Sekretariatet orienterer
- 14.14 Evt.

Mødedeltagere:

Torben Flinch, formand
Erik Olsen, Danmarks Naturfredningsforening
Per Frydenlund Nielsen, Dansk Ornitologisk Forening
Morten Alfastsen, Nationalparkrådet
Tanja Jordan, Nationalparkrådet
Thomas Breddam, Roskilde Kommune
Anders Brusendorff, Lodsejerforeningen
Tanja Blindbæk Olsen, Dansk Skovforening
Julie Nielsen, Slots- og Kulturstyrelsen

Sekretær: Anders Bülow samt Henrik Sidenius Paaby fra Nationalparksekretariatet.
Desuden deltog Thomas Vestergaard-Nielsen, Maria Palner, Søren Præstholt samt Malene Bendix fra Nationalparkens sekretariat
Afbud fra Thomas Mahler, VisitDanmark, Henrik Svendsen, Landbrug og Fødevarer, Tina Tving Stauning, Frederikssund kommune, Tina Mandrup, Lejre kommune, Jan Søndergaard, Naturstyrelsen og Mette Rose, Friluftsrådet.

Beslutning

14.1 Godkendelse af dagsordenen

Beslutning: Dagsorden godkendt.

Torben Flinch indledte mødet med at konstatere, at de mange afbud i forhold til bestyrelsens forretningsorden umiddelbart betyder, at forsamlingen ikke er beslutningsdygtig. Tina Tving Stauning har imidlertid i en mail til sekretariatet oplyst, at hun har gennemgået materialet og kan give sin opbakning til beslutningsoplæggene – hvorfor forsamlingen formelt set opfylder betingelsen for beslutningsdygtighed. Under alle omstændigheder sendes referatet ud til samtlige bestyrelsesmedlemmer med frist for indsigelser imod de foreslåede beslutninger.

14.2 Kriterier for udvælgelse og prioritering af natur- og landskabsprojekter /v. Thomas Vestergaard-Nielsen

Baggrund

Sekretariatet oplever en stor og stigende interesse fra lodsejere i Nationalpark Skjoldungernes Land for at gennemføre natur- og landskabsprojekter. Projekterne spænder bredt – fra etablering af mindre naturarealer og vandhuller til omlægning af større landbrugsejendomme til natur samt indsatser, der bevarer og forbedrer eksisterende værdifulde naturområder.

Den stigende interesse betyder, at der er behov for et tydeligt grundlag for at udvælge og prioritere de projekter, som skal fremmes med midler fra Nationalpark Skjoldungernes Land.

Sekretariatet indstiller derfor, at bestyrelsen og sekretariatet tager udgangspunkt i følgende principper ved udvælgelse og prioritering af natur- og landskabsprojekter:

1. Naturperler

Projekter, der bevarer, beskytter og forbedrer nationalparkens mest værdifulde naturområder og landskaber, prioriteres højt.

Der lægges særligt vægt på projekter, som sikrer de eksisterende naturperlers kvalitet og langsigtede tilstand.

2. Særlige arter

Projekter, der understøtter sjældne eller truede arter, prioriteres højt.

Det gælder eksempelvis rødlistede arter og andre arter, som nationalparken har et særligt ansvar for at bevare og fremme.

3. Sammenhængende natur og landskaber

Projekter, der skaber større sammenhæng mellem natur- og landskabsområder, prioriteres. Der lægges særligt vægt på projekter, der:

- udvider eksisterende værdifulde naturområder
- skaber eller forbedrer forbindelser mellem værdifulde naturområder og landskaber
- ligger i tilknytning til andre natur- og landskabsprojekter gennemført af nationalparken eller andre aktører, herunder kommuner, Naturstyrelsen, fonde og private lods ejere.

4. Projektets størrelse

Større projekter prioriteres som udgangspunkt højere end mindre projekter, når de øvrige kriterier er sammenlignelige.

5. Varighed og varige effekter

Permanente natur- og landskabsforbedringer prioriteres frem for tidsbegrænsede indsatser. Som hovedregel fremmes projekter med en natur- og landskabseffekt på kun få år ikke med midler fra nationalparken.

6. Understøttelse af særligt prioriterede indsatsområder

Projekter, der understøtter nationalparkens særligt prioriterede indsatser, prioriteres. Det gælder aktuelt:

- Lokal Grøn Treparts omlægningsplan
- Storskala-projektet for Langvad Å-systemet
- Potentielt signaturprojekt for Elverdamsåen.

7. Flersidige projekter

Projekter, der ud over at skabe natur- og landskabsmæssige gevinster bidrager til andre formål, prioriteres. Det kan eksempelvis være projekter, der samtidig:

- forbedrer mulighederne for friluftsliv
- bevarer eller styrker værdifuld kulturarv
- beskytter og forbedrer vandmiljøet, herunder grundvandet
- bidrager til klimaindsatsen.

8. Demonstrationsværdi

Projekter, der har særlig demonstrations- og inspirationsværdi, prioriteres.

Der lægges vægt på projekter, som kan fungere som eksempler på god natur- og landskabsforvaltning og inspirere andre lodsejere og aktører til at gennemføre lignende indsatser. Det kan eksempelvis være projekter, der afprøver nye metoder, viser mulighederne

for større natur- og landskabsindsatser eller på anden måde kan skabe læring og motivation, som kan breddes ud til andre dele af nationalparken.

9. Lokal opbakning

Projekter med stor lokal opbakning prioriteres. Som hovedregel fremmes projekter med betydelig lokal modstand ikke med midler fra nationalparken.

Samlet vurdering

Kriterierne anvendes som et samlet grundlag for vurderingen af det enkelte projekt. Et projekts prioritering afhænger således af en helhedsvurdering af projektets natur- og landskabsmæssige effekt, geografiske sammenhæng, varighed, størrelse, lokale opbakning og bidrag til nationalparkens øvrige prioriteringer.

Kriterierne er ikke nødvendigvis ligestillede. Projekter, der i særlig grad bidrager til at bevare og forbedre nationalparkens mest værdifulde natur og landskaber, herunder naturperler, særlige arter og sammenhængende natur, bør som udgangspunkt vægtes højest.

Indstilling:

Det indstilles, at bestyrelsen godkender, at sekretariatet følger de valgte kriterier i udvælgelse af projekter til naturgenopretning og -pleje.

Beslutning:

Bestyrelsen godkender, at sekretariatet følger de valgte kriterier i udvælgelse af projekter til naturgenopretning og -pleje. Kriterierne kan drøftes igen efter en periode, hvis der vises sig behov for justeringer og opstramninger.

14.3 Ny natur på Kildebækgård

/v. Thomas Vestergaard-Nielsen

Bilag 14.3a: Oversigtskort. Kildebækgård

Bilag 14.3b: Kildebækgård – Økonomioverslag ved naturgenopretning

Baggrund

I samarbejde med ejer Agnete Dinesen har sekretariatet udarbejdet et forslag om at omlægge Kildebækgård på 38,5 hektar ved Kirke Såby fra dyrkede marker til et varieret naturområde med løvskov og -holme, krat, vandhuller samt blomstrende overdrev, moser og enge.

Projektet bliver nationalparkens hidtil største projekt, hvor dyrkede marker omlægges til et nyt naturområde.

Området grænser op til flere værdifulde, ældre løvskove, læhegn og stendiger under Lindholm Gods. Projektet vil dermed bidrage til at skabe mere sammenhængende natur i den vestlige del af nationalparken.

På Kildebækgård findes allerede et værdifuldt naturområde på ca. 1,5 hektar med mose, eng og vandhuller. Området har en HNV på op til 10 og rummer flere rødlistede arter, blandt andet engblomme og krogneb-star.

Projektet har flere formål. Ud over at fremme biodiversiteten vil det bidrage til at beskytte grundvandet i et område med særlige drikkevandsinteresser, styrke landskabsværdierne og understøtte klimainsatsen ved at binde kuldioxid i jordbund og træer.

Ejeren ønsker desuden, at projektet skal inspirere andre lodsejere til at gennemføre lignende naturprojekter. Projektet vil derfor blive formidlet bredt.

Der bliver tale om et varigt naturområde, som fremover vil blive plejet med ekstensiv afgræsning, formentlig med kreaturer.

Fakta om projektet

- Skovrejsning på 5 hektar (løvskov med artsrige skovbryn og islæt af nåletræ)
- Etablering af overdrev/enge på ca. 30 hektar med:
 - o 2 skovholme på henholdsvis 0,3 og 0,4 hektar
 - o 13 småkrat med hjemmehørende træer og buske
 - o såning af vilde frø på 12-14 hektar
 - o opsætning af ca. 3.600 meter kreaturhegn
- Etablering af syv nye vandhuller
- Oprensning af et eksisterende vandhul
- Pleje af værdifulde mose/enge på ca. 1,5 hektar
- Udlægning af ca. 2 hektar til naturlig tilgroning

Projektet vurderes at have **meget høj prioritet** i forhold til nationalparkens kriterier for udvælgelse og prioritering af natur- og landskabsprojekter. Det omfatter et stort areal på 38,5 ha og vil skabe et sammenhængende og varieret naturområde i tilknytning til eksisterende værdifulde løvskove, læhegn og andre natur- og landskabselementer. Projektet styrker samtidig et eksisterende værdifuldt naturområde med rødlistede arter og skaber nye levesteder gennem bl.a. skovrejsning, etablering af overdrev, enge, moser, vandhuller samt naturlig tilgroning. Projektet opfylder dermed i særlig grad kriterierne om **særlige arter, sammenhæng og størrelse**. Hertil kommer, at der er tale om et **varigt naturprojekt** med betydelige flersidige gevinster for bl.a. grundvand, landskab, biodiversitet og klima. Projektets størrelse og karakter giver det desuden en betydelig **demonstrationsværdi**, idet det kan inspirere andre lodsejere til lignende omlægninger. Samlet set vurderes projektet derfor at være et stærkt eksempel på en strategisk natur- og landskabsindsats, som i høj grad understøtter nationalparkens formål og prioriteringer.

De samlede udgifter til naturgenopretningen vurderes at være ca. 1.400.000 kr.
Der kan søges om flere tilskud til genopretningsprojektet:

- Tilskud til privat skovrejsning fra KlimaSkovfonden: ca. 470.000 kr.,
- Tilskud til forberedelse til afgræsning (hegning mv.) fra SGAV: ca. 180.000 kr.

De resterende udgifter (ca. 750.000 kr.) forventes at skulle finansieres af nationalparkens egne midler samt eksterne midler fra fx Lejre Kommune, fonde og/eller private virksomheder.

Ejeren vil i øvrigt søge tilskud til *permanent ekstensivering* i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (forventet ca. 1.850.000 kr.). Dette tilskud vil sikre, at naturarealet består i al fremtid.

Projektet forventes gennemført i 2027 og evt. 2028.

Indstilling:

Det indstilles, at bestyrelsen godkender igangsætningen af naturprojektet på Kildebækgård.

Beslutning:

Erik Olsen, DN erklærede sig inhabil og forlod mødet.

Bestyrelsen godkendte igangsætningen af naturprojektet på Kildebækgård.

14.4 Naturnationalpark Bidstrup – høringsvar

/v. Torben Flinch

Bilag 14.4a Høringsbrev

Bilag 14.4b Projektbeskrivelse og forvaltningsplan

Bilag 14.4c Udkast til høringssvar fra Nationalparkbestyrelsen

Baggrund

Fra den politiske beslutning til der kan etableres en konkret naturnationalpark, skal Naturstyrelsen udarbejde en projektbeskrivelse og en forvaltningsplan i henhold til naturbeskyttelseslovens kapitel 8a om naturnationalparker.

Som led i arbejdet med naturnationalparkerne er der nedsat en national videnskabelig arbejdsgruppe og en national arbejdsgruppe for interessenter ligesom der for hver naturnationalpark blev oprettet en lokal projektgruppe som i maj 2024 blev erstattet af en bestyrelse.

Input fra de to nationale arbejdsgrupper og den lokale bestyrelse er blevet inddraget i forbindelse med udarbejdelsen af Naturstyrelsens faglige oplæg til projektbeskrivelse og forvaltningsplan.

I medfør af Bekendtgørelse om offentlighedens inddragelse ved store naturprojekter (BEK nr. 1779 af 16/12/2015), samt naturbeskyttelseslovens kapitel 8a om naturnationalparker er projektforslaget for Naturnationalpark Bidstrupskovene nu sendt i offentlig høring. Høringssvaret skal indgives til Naturstyrelsen senest den 26. oktober 2026

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at Nationalparken indsender vedhæftede forslag til svar på vegne af bestyrelsen

Beslutning

Sekretariatets udkast til høringssvar gav anledning til diskussion. Høringssvaret skulle tilpasses således: Ingen stillingtagen til art, køn eller reproducerbarhed af græssende dyr.

I konsekvens heraf blev det vedtaget at stryge de to afsnit og den sætning, der foranledigede diskussionen. På den baggrund er det en enig bestyrelse, der bakker op om høringssvaret. Det reviderede høringssvar er vedhæftet.

14.5 Roskilde Fjord Alliancen

/v. Anders Bülow og Maria Kristina Holst Palner

Bilag 14.5a Roskilde Fjord Alliancen

Baggrund

På bestyrelsens 11. møde i december 2025 forelagde sekretariatet v. Maria Palner idéen til forsknings- og formidlingsprojektet "Fjord for fremtidige generationer", der er under udvikling i et tæt samarbejde mellem centrale marine forskere fra DHI, DTU

Aqua, AU, RUC og Nationalparken. Sigtet hermed er, at etablere et videnskabeligt funderet detaljeret og omfattende datagrundlag for Roskilde fjords marinbiologiske tilstand – i første omgang en baseline – som baserer sig på observationer og indsamling af data med hjælp fra frivillige (citizen science). Der vil i efteråret 2026 blive søgt fondsmidler til gennemførelsen af projektet.

Sekretariatet har i mellemtiden arbejdet med skabelsen af en varig organisatorisk ramme for projekter, der retter sig mod at monitorere og skabe en fjord i god økologisk og biologisk tilstand. En organisatorisk ramme, der engagerer forskningsinstitutioner, kommuner, interesseorganisationer og borgere (frivillige) som partnere i en fælles indsats og forpligter disse til at dele viden. Denne ramme har vi kaldt *Roskilde Fjord Alliancen*.

Bilag 14.5a beskriver vision, formål, organisation og forslag til partnere i en sådan alliance.

Indstilling

Det indstilles, at bestyrelsen drøfter oplægget og tager stilling til, om Sekretariatet skal arbejde videre med at etablere Roskilde Fjord Alliancen. Såfremt bestyrelsen finder idéen god og gangbar vil sekretariatet udarbejde forslag til hensigtserklæringer, der tilsendes de respektive interessenter og mulige partnere.

Beslutning

Bestyrelsen godkendte med fuld opbakning at gå videre med at etablere Roskilde Fjord Alliancen.

Orientering

14.6 Økonomisk status – prognose 3

/v. Anders Bülow og Henrik Sidenius Paaby

Bilag 14.6a Prognose 3 og realiseret regnskab pr. 31. august 2026

Bilag 14.6b Bevillingsoversigt 31. august 2026 (eksterne midler)

Bilag 14.6a viser den aktuelle prognose for Nationalparkens økonomi i 2026. Prognosen tager afsæt i de aktuelle forbrugstal og forventningerne til forbrug og projektfremdrift de resterende måneder. Sekretariatet p.t. har flere store ansøgninger til behandling hos fonde, hvor svar må forventes at foreligge i løbet af de næste måneder. Positive svar på disse ansøgninger kan påvirke regnskabsresultatet, men der er af forsigtighedsgrunde kun indregnet med følgende potentielle budgetforbedringer:

- Yderligere 100.000 kr. i ekstern finansiering af lønudgifter til arbejdet med at forberede Landskabslaboratoriet
- 100.000 kr. til arbejdet med *Fjord for Fremtidige Generationer* samt
- At Lejre kommune – som forventet – bidrager til en samfinansiering af planlagte naturprojekter.

Under disse forudsætninger prognosticeres årsresultatet at blive -188.000 kr.

En medvirkende årsag er, at betalingerne til Statens IT per IT-arbejdsplads er steget betydeligt som følge af stigende licensomkostninger. Hertil kommer, at Nationalparken i 2026 har investeret betydelige mandskabsressourcer i at tilvejebringe grundlag for ekstern finansiering af især Landskabslaboratoriet og Fjordprojektet. Sekretariatet finder det dog fortsat muligt, at årets regnskab lander i balance.

14.7 Status for implementering af Nationalparkplan 2024-2029

/v. Anders Bülow

Bilag 14.7a Status for implementering Nationalparkplanen

Bilag 14.7b Opfølgning på Nationalparkplan 2024-2029 ("Trafiklyset")

Anders Bülow gennemgik status og konkluderede overordnet, at Nationalparken halvvejs gennem planperioden 2024-2029 er godt med på gennemførelsen af de enkelte indsatser. Ca. halvdelen af alle indsatser er igangsat eller afsluttede. Ved planperiodens udløb vil der ikke være fuld indfrielse af alle indsatser, nye er derimod kommet til. Sekretariatet fremlægger på næste bestyrelsesmøde en oversigt over de indsatser der ikke vurderes realistiske at gennemføre i denne planperiode.

14.8 Forslag til Finanslov 2027

/v. Anders Bülow

Normalt fremsættes et finanslovsforslag inden udgangen af august. Det er imidlertid på grund af folketingsvalgets afholdelsestidspunkt og den efterfølgende regeringsdannelsesproces ikke praktisk muligt for regeringen at udarbejde et finanslovsforslag for 2027 inden udgangen af august, som afspejler regeringens økonomiske politik og politiske prioriteringer.

Der er på denne baggrund udarbejdet et teknisk finanslovsforslag for 2027 den 28. august, som indeholder bevillingsmæssige ændringer af aktivitetsbestemt og teknisk karakter, men uden at de bevillingsmæssige konsekvenser af regeringens prioriteter er indarbejdet. I dette tekniske finanslovsforslag er Nationalparkernes bevillinger opskrevet fra 9,5 mio. kr. til 9,8 mio. kr. som følge af Pris- og lønregulering.

Regeringen vil til oktober præsentere et opdateret finanslovsforslag for 2027, der afspejler regeringens økonomiske politik og politiske prioriteringer. Hvor vidt det får konsekvenser for Nationalparkernes bevillinger vides ikke.

14.9 Ansøgning om Novo Nordisk Fond-pulje til natur på private jorde

/V. Anders Bülow

Bilag 14.9a Ansøgning til Novo Nordisk fonden fra Danmarks Nationalparker

14.10 Status for Ledreborg Landskabslaboratorie

/V. Søren Præstholm

Bilag 14.10a. Status for Ledreborg Landskabslaboratorie

4.11 Center for Børn og Natur – Inddragelse af børn og unge i planlægningen af fremtidens landskaber

/V. Søren Præstholm

Bilag 14.11a Center for Børn og Natur – Inddragelse af børn og unge i planlægningen af fremtidens landskaber

14.12 Formanden orienterer

/v. Torben Flinch

Torben orienterede om, at han og Anders Bülow havde haft besøg af Lejre Kommunes nye borgmester Mikael Ralf Baade Larsen og kommunaldirektør Anders Agger den 4. september – et meget positivt møde med aftaler om at fortsætte det gode samarbejde.

Endvidere, at formanden for Gevninge Halvøens Udviklings-Forum John Reynolds har skrevet til Miljøminister Maria Gjerding om bekymringerne for grusgravninger i området. Torben planlægger at mødes med John R.

Torben mindede om, at der forestår en udskiftning og/ eller forlængelse af bestyrelsens medlemmer til april næste år. Det er ministeren, der afgør sammensætningen. Tomas Breddam henledte opmærksomheden på, at det er vigtigt at sikre, at der ikke sker en fuldstændig udskiftning af alle medlemmer – med henblik på at skabe kontinuitet. Torben tilkendegav, at han er interesseret i at fortsætte. Tanja Blindbæk Olsen efterspurgte en oversigt over medlemmernes anciennitet i bestyrelsen. Den er vedhæftet.

14.13 Sekretariatet orienterer

/v. Anders Bülow

Bilag 14.13a Orienteringer fra Sekretariatet

Intet ud over notatet.

14.14 Evt.

Intet